

2.9.2026

SUPO 914/01.04.01.00/2026

Eduskunnan hallintovaliokunta

HE 98/2026 vp

Suojelupoliisin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 2 ja 10 luvun muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt suojelupoliisilta lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä.

Vaikka suojelupoliisi ei ole esitutkintaviranomainen eikä sovelta muutettavaksi ehdotettavia lakeja, suojelupoliisi katsoo yleisesti, että hallituksen esityksen tavoitteet ovat perusteltuja ja ehdotettu sääntely edistäisi osaltaan myös kansallista turvallisuutta. Näin ollen **suojelupoliisi kannattaa hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia** ja pitää erityisesti salaisen etsinnän ja osallistuvan tietolähteen käytön mahdollistavaa sääntelyä tarkoituksenmukaisena.

Suojelupoliisi haluaa kuitenkin kiinnittää valiokunnan huomiota 1. lakiehdotuksen [pakkokeinolain] 2 luvun 11 §:n 1 momentin 4 kohtaan, jossa ehdotetaan säädettäväksi vangitsemisen edellytyksistä niin sanotuissa ylitörkeissä rikoksissa. Ylitörkeällä rikoksella tarkoitetaan sellaista rikosta, josta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin kaksi vuotta vankeutta. Säännösehdotus on muuttunut hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Työryhmämietinnössä¹ ylitörkeitä rikoksia koskeva vangitsemisen lisäedellytys oli muotoiltu seuraavasti (s. 200): "[...] epäillyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muiden seikkojen perusteella on syytä epäillä, että hänen vangitsematta jättämisensä vaarantaisi yleistä järjestystä tai turvallisuutta." Työryhmämietinnön mukaan (s. 98) kyseinen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantumiseen rakentuva vangitsemisperuste olisi voinut tulla sovellettavaksi esimerkiksi silloin, jos epäillyn rikoksen vakavuus ja sen yhteiskunnallinen vaikutus olisivat poikkeuksellisia ja jos rikoksesta epäillyn vangitsematta jättäminen heikentäisi huomattavasti rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuutta.

Lisäksi vangitsemisperustetta perusteltiin muun muassa vangitsematta jättämisestä aiheutuvalla yhteiskunnallisella levottomuudella, turvattomuuden tunteella ja vahvalla pelolla uhkaavasta rikoksesta. Työryhmämietinnössä myös tunnistettiin tiettyä päällekkäisyyttä suhteessa perinteisiin vangitsemisperusteisiin (karttamis-, sotkemis- ja jatkamisvaara), mutta sitä ei

¹ Oikeusministeriö: *Pakkokeinolain muutostarpeiden arviointi: vangitsemisen edellytykset ja salaiset pakkokeinot (1. vaihe)*, Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:55, 21.11.2025.

pidetty ongelmallisena, koska mahdollinen päällekkäisyys voi poistua etenkin tutkinnan edetessä. (työryhmämietintö, s. 142)

Suojelupoliisi pitää työryhmämietinnössä esitettyjä **vangitsemisperusteen säätämistä puoltavia perusteluja vakuuttavina ja edellä kuvatut olosuhteet voisivat ilmetä esimerkiksi suojelupoliisin toimialaan kytkeytyvissä rikoksissa** (rikoslaki 12, 13 ja 34 a luvut).

Nyt lausuttavassa hallituksen esityksessä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantumiseen rakentuva vangitsemisperuste on korvattu jonkun hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvalla vaaralla. Tämä tarkoittaisi, että vangitsemisperusteen suojan ulkopuolelle rajattaisiin kollektiiviset oikeushyvät, ja suojaa annettaisiin vain tietyille yksilöllisille oikeushyville. Hallituksen esityksessä (s. 85) muutosta perustellaan pääasiassa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden käsitteeseen liittyvillä tulkintahaasteilla ja siitä seuraavalla epäyhdenmukaisella lain soveltamisella. Perusteluista (ks. erit. s. 85–86 ja 109–110) ei kuitenkaan ilmene selvästi, mikä merkitys muutoksella on niiden tavoitteiden saavuttamiselle, joilla alkuperäistä vangitsemisperustetta perusteltiin työryhmämietinnössä.

Apulaispäälikkö

Jonna Turunen

Ylitarkastaja

Sami Nevalainen

Asiakirja (ID 84847) on sähköisesti allekirjoitettu Suojelupoliisin
asiankäsittelyjärjestelmässä 2.9.2026 9.47.20. Allekirjoituksen
oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.